

Влада на Република Северна Македонија
Проект за унапредување на основното образование (ПУОО)

План за управување со обврските за животната средина и социјалните аспекти

Октомври, 2020

Република Северна Македонија
Проект за унапредување на основното образование (ПУОО)

ПЛАН ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОБВРСКИТЕ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И СОЦИЈАЛНИТЕ АСПЕКТИ

1. Република Северна Македонија планира да спроведе Проект за унапредување на основното образование-ПУОО (**Проектот**) со Министерството за образование и наука (МОН) како водечка институција за имплементација, а Бирото за развој на образованието, Државниот испитен центар, Државениот просветен инспекторат и Министерството за финансии како институции - поддржувачи на проектот.
2. Проектот ќе ги поддржи напорите на Владата за подобрување на условите за учење и квалитетот на наставата и учењето во основните училишта. Проектот се состои од следните компоненти: Компонента 1. Подобрување на учењето на ниво на училиште, Компонента 2. Реформа на следењето и оценувањето на националниот прогрес во учењето, 3. Зајакнување на компетенциите на наставниот кадар, стручните соработници и директорите на училиштата, 4. Управување на секторот, раководење со Проектот и мониторинг и евалвација (M&E). Владата на Северна Македонија планира да добие заем од Меѓународната банка за обнова и развој (ИБРД) за спроведување на Проектот за унапредување на основното образование.

Министерството за образование и наука ќе спроведе мерки и активности за имплементација на Проектот во согласност со Стандардите за животна средина и социјални аспекти (ЕСС). Со овој План за управување со обврски за животна средина и социјални аспекти (ПЛУОЖССА) се пропишуваат мерките и активностите, конкретните документи или планови, како и времето за спроведување на секој од нив.

3. Кога ПЛУОЖССА се повикува на одредени планови или други документи, без разлика дали тие се веќе подготвени или треба да се изработат, ПЛУОЖССА треба да биде усогласен со сите одредби во тие планови или други документи. Поконкретно, ПЛУОЖССА треба да биде усогласен со одредбите пропишани во Планот за вклучување на засегнатите страни (ПВЗС) и Процедурите за управување со работната сила (ПУРС) како и другите инструменти подготвени за Проектот.
4. Во табелата дадена подолу се сумирани потребните мерки и активности и временската рамка за нивна реализација. Република Северна Македонија е одговорна за придржувањето кон сите услови од ПЛУОЖССА дури и кога спроведувањето на конкретни мерки и активности се извршува од страна на министерство, агенција или единица наведени во став 1 погоре, вклучително и единицата за управување со проектот (ЕУП).
5. Спроведувањето на мерките и активностите пропишани со ПЛУОЖССА ќе се следи и за тоа ќе се поднесуваат извештаи до Светска банка од страна на МОН, како што е пропишано со ПЛУОЖССА и со условите на договорот, а Светска Банка ќе го следи и ќе го проценува напредокот и извршувањето на мерките и активностите во текот на спроведувањето на Проектот.

6. Според договореното меѓу Светска банка и Владата на Република Северна Македонија, овој ПЛУОЖССА може да биде ревидиран од време на време во текот на спроведувањето на Проектот, за да се отсликаат промените во управувањето со проектот и непредвидените околности, или како одговор на проценката на успешноста на проектот спроведена согласно самиот ПЛУОЖССА.

МАТЕРИЈАЛНИ МЕРКИ И АКТИВНОСТИ		ВРЕМЕНСКА РАМКА	ОДГОВОРЕН СУБЈЕКТ
СЛЕДЕЊЕ И ИЗВЕСТУВАЊЕ			
A	<p>РЕДОВНО ИЗВЕСТУВАЊЕ</p> <p>Подготовка и доставување на редовни извештаи за следење на спроведувањето на ПЛУОЖССА, што исто така ја отсликува усогласеноста со рамката за животна средина и социјални аспекти</p>	<p>Полугодишно известување во текот на оперативното спроведување на Проектот заедно со редовните извештаи за напредок.</p>	<p>ЕУП, МОН</p>
B	<p>ИНЦИДЕНТИ И НЕЗГОДИ</p> <p>Навремено известување до Светска банка за било каков инцидент или незгода поврзани со Проектот, а кој има или веројатно може да има значително неповолно влијание врз: животната средина, засегнатите заедници, јавноста или работниците, вклучувајќи и ризици при оценување на животната средина и социјалните аспекти. Индикативни примери: за време на посета на компании со ризични работни позиции ангажираните експерти можат да се изложат на повреди на екстремитети, повреди на глава и слично поради несоодветно носење на заштитната опрема. МОН ќе обезбеди доволно информации за инцидентот или незгодата, наведувајќи ги директните мерки што се преземени за справување со случајот. Известувањето и начинот на известување за инцидентите и незгодите ќе бидат вклучени во прирачникот за имплементација на проектот.</p>	<p>Итно известување до тим лидерот на Светска банка веднаш по дознавање за инцидентот. Доставување на детален извештај во рок од 48 часа од дознавањето за инцидентот или незгодата. Во следните 2 седмици, МОН ќе достави целосен извештај во форма и содржина прифатливи за Светска Банка. Обврската за известување е во текот на целиот проект.</p>	<p>ЕУП, МОН</p>
ЕСС 1: ПРОЦЕНКА И УПРАВУВАЊЕ СО ЕКОЛОШКИТЕ И СОЦИЈАЛНИТЕ РИЗИЦИ И ВЛИЈАНИЈА			

МАТЕРИЈАЛНИ МЕРКИ И АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ОДГОВОРЕН СУБЈЕКТ
<p>1.1 ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА</p> <p>Да се одржи функционирањето на постоечката ЕУП во рамки на МОН, со квалификуван кадар и ресурси потребни за управување со еколошките и социјалните ризици, вклучувајќи го и ризикот по здравјето на консултантите и работниците кои ќе бидат ангажирани за управувањето со отпад и подобрувањето на основната инфраструктура на училиштата (градежни работи од помал обем).</p> <p>Единицата за управување со проектот (ЕУП) при МОН ќе биде екипирана со: координатор за грантови, специјалисти за социјални аспекти, за инфраструктура и за животна средина, специјалист за мониторинг и евалуација, и ИТ специјалист за инофрматички технологии кои ќе обезбедат соодветно управување со еколошките и социјалните ризици, примена на општите и специфичните индустриски упатства за животна средина, здравје и безбедност.</p>	<p>Одржување на организациската структура на единицата за време на имплементација на Проектот.</p>	<p>Постоечката ЕУП (ПРВПИ, ПУОО), МОН</p>
<p>1.2 ОЦЕНКА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И НА СОЦИЈАЛНИТЕ АСПЕКТИ</p> <p>Планот за вклучување на засегнатите страни (ПВЗС) и образецот за прашалникот за управување со обврски за животна средина и социјални аспекти (ПУОЖССА) кои се подготвени за Проектот, ќе се ажурираат, усвојат и спроведат на начин прифатлив за Светска банка.</p>	<p>Подготвување, објавување и консултација пред фазата за проценка на Проектот. Ќе се применуваат во текот на проектот.</p>	<p>ЕУП, МОН</p>

МАТЕРИЈАЛНИ МЕРКИ И АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ОДГОВОРЕН СУБЈЕКТ
<p>1.3 АЛАТКИ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА УПРАВУВАЊЕ</p> <p>Подготвување, објавување, усвојување и спроведување на следните документи, на начин прифатлив за Банката:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Процедурите за управување со работна сила (ПУРС) ќе бидат вклучени во Оперативниот прирачник на Проектот, но нема да бидат подготвени и како посебен документ – План за вклучување на засегнатите страни (ПВЗС) – Прашалник за управување со обврски за животна средина и социјални аспекти (ПУОЖССА) за секој под-проект/локација. <p>Осигурување дека техничките спецификации на опремата која ќе се набави во рамки на Проектот ги исполнува современите барања за безбедност на животната средина.</p>	<p>Подготвените и објавени документи пред фазата за проценка на Проектот мора да се ажурираат по потреба на начин прифатлив за Банката согласно Стандардите за безбедност и заштита на животната средина и техничка спецификација во текот на имплементацијата на проектот.</p>	<p>ЕУП, МОН</p>
<p>1.4 УПРАВУВАЊЕ СО ИЗВЕДУВАЧИТЕ</p> <p>Вклопување на релевантните аспекти на ПЛУОЖССА, вклучувајќи ги и релевантните документи и/или планови за безбедност и заштита на животната средина и процедурите за управување со работната сила, во спецификациите на стандардите за безбедност и заштита на животната средина на документите за набавките со изведувачите.</p> <p>Обврските за животната средина и социјалните аспекти ќе бидат вклучени во тендерската документација и уредбите во договорите.</p> <p>Потоа осигурување дека сите изведувачи се придржуваат до спецификациите на стандардите за безбедност и заштита на животната средина или до соодветни договори.</p>	<p>Пред подготовката на документите за набавка. Надзор над изведувачите во текот на спроведувањето на Проектот.</p>	<p>ЕУП, МОН</p>

МАТЕРИЈАЛНИ МЕРКИ И АКТИВНОСТИ		ВРЕМЕНСКА РАМКА	ОДГОВОРЕН СУБЈЕКТ
1.5	<p>ПРОЦЕНКА НА ЕКОЛОШКИТЕ И СОЦИЈАЛНИТЕ ВЛИЈАНИЈА И РИЗИЦИ</p> <p>Идентификување на потенцијалните социјални ризици и влијанија кои ќе се појават при спроведување на Проектот (ранливи и/или загрозени групи деца, на пр. Роми, деца со попреченост, семејства кои примаат социјална помош, сиромашни домаќинства) во рамки на прашалникот за управување со обврски за животна средина и социјални аспекти (ПУОЖССА) за под-проектите.</p> <p>Спроведување на предлог мерки за ублажување и преземање соодветни активности во рамки на прашалникот за управување со обврски за животна средина и социјални аспекти (ПУОЖССА) за под-проектите.</p>	<p>Пред започнување со активностите во училиштата.</p> <p>Спроведување на прашалниците за управување со обврски за животна средина и социјални аспекти (ПУОЖССА) за под-проектите во текот на целиот Проект.</p>	ЕУП; МОН
ЕСС 2: РАБОТНА СИЛА И УСЛОВИ ЗА РАБОТА			

МАТЕРИЈАЛНИ МЕРКИ И АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ОДГОВОРЕН СУБЈЕКТ
<p>2.1 ПРОЦЕДУРИ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РАБОТНАТА СИЛА Развивање и понатамошно одржување и спроведување во текот на целиот Проект на Процедурите за управување со работна сила (ПУРС) кои соодветствуваат со националното законодавство и со ЕСС2, и осигурување дека ќе бидат достапни за вработените на Проектот. Во Оперативниот прирачник на Проектот, во делот за управување со работната сила ќе бидат опфатени сите прашања идентификувани во ЕСС2, како и аспектите поврзани со недискриминација и еднакви можности за сите. Процедурите исто така ќе вклучуваат практични упатства за употреба на соодветна заштитна лична опрема, како што се чизми, ракавици, маски од страна на лицата кои ќе бидат ангажирани за проценка и ревизија на професии и работни места со висок ризик. Тие ќе бидат во согласност со Општите стандарди за животна средина, здравје и безбедност специфични примери на добри меѓународни практики во индустријата и релевантни упатства за секторот индустрија кои се однесуваат на одредени индустриски сектори.</p>	<p>Аспектите поврзани со процедурите за управување со работна сила мора да бидат (i) прифатливи за банката (во договор со регионалниот советник за заштитни мерки на банката), (ii) уредени во Оперативниот прирачник на Проектот, (iii) спроведувани пред започнување со работа, (iv) применливи за време на целиот Проект.</p>	<p>ЕУП, МОН</p>
<p>2.2 МЕХАНИЗАМ ЗА ПОПЛАКИ ЗА РАБОТНИЦИТЕ НА ПРОЕКТОТ Воспоставување, одржување и управување со механизам за поплаки, кој ќе биде лесно достапен на работниците на Проектот, во согласност со ЕСС2 и законската регулатива за работни односи на РСМ.</p>	<p>Механизмот за поплаки е функционален пред ангажирање на работници и изведувачи на Проектот, како и редовно одржување во текот на спроведување на Проектот. Информациите за механизмот за поплаки се доставени до работниците на Проектот пред започнување на нивниот ангажман.</p>	<p>ЕУП, МОН</p>

МАТЕРИЈАЛНИ МЕРКИ И АКТИВНОСТИ		ВРЕМЕНСКА РАМКА	ОДГОВОРЕН СУБЈЕКТ
2.3	МЕРКИ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА (БЗР) Подготовка и спроведување на мерките за безбедност и здравје при работа (БЗР), вклучително и мерки за подготвеност за итни случаи и мерки предложени од страна на СЗО како мерки за одговор и превенција на КОВИД-19.	Пред започнување со било какви продуктивни инклузивни активности. Се применуваат во текот на имплементација на проектот.	ЕУП, МОН
2.4	ПОДГОТОВКА НА ПРОЦЕДУРИ ЗА УПРАВУВАЊЕ НА РАБОТНАТА СИЛА Развивање и спроведување на мерки за управување со работниците на Проектот, кои ќе бидат уредени во посебен дел во Оперативниот прирачник на Проектот, вклучително и мерки предложени од страна на СЗО како мерки за одговор и превенција на КОВИД-19.	Пред да се започнат проектните активности. Се спроведуваат во текот на целиот Проект.	ЕУП, МОН Финансирање од средствата на Проектот и буџетот на договорната страна.
ЕСС3: ЗДРАВЈЕ И БЕЗБЕДНОСТ НА ЗАЕДНИЦАТА			
3.1	ЗДРАВЈЕ И БЕЗБЕДНОСТ НА ЗАЕДНИЦАТА: Подготовка, усвојување и спроведување мерки и активности за проценка и управување со конкретните ризици и влијанија врз заедницата, кои што произлегуваат од активностите на Проектот, вклучувајќи ги активностите поврзани со градежни работи од помал обем и истите да се вклучат во ПУОЖССА што ќе бидат подготвени на начин прифатлив за Светска банка. Во рамки на ПУОЖССА ќе треба да се следат Општите упатства на Светска банка за безбедност и заштита на животната средина, специфични примери на добри меѓународни практики во индустријата, добри лабораториски практики, вклучително и подготвеност и мерки за итни случаи во рамките на прашалникот за управување со обврски за животната средина и социјалните аспекти.	Пред да се започнат активности за набавка на градежни работи за секој под-проект. Се спроведуваат во текот на имплементација на Проектот.	ЕУП, МОН и изведувачи ангажирани на проектот
ЕСС 4: ВКЛУЧУВАЊЕ НА ЧИНТЕЛИТЕ И ОБЈАВУВАЊЕ НА ИНФОРМАЦИИ			

МАТЕРИЈАЛНИ МЕРКИ И АКТИВНОСТИ		ВРЕМЕНСКА РАМКА	ОДГОВОРЕН СУБЈЕКТ
4.1	<p>ПОДГОТВУВАЊЕ И СПРОВЕДУВАЊЕ НА (ПВЗС) Подготовка на План за вклучување на засегнатите страни (ПВЗС).</p> <p>Ажирирање, усвојување и спроведување на План за вклучување на засегнати страни (ПВЗС).</p>	<p>ПВЗС е подготвен, објавен и поминат на јавна расправа пред проценка на Проектот. Ажурирања и измени и дополнувања ќе се прават по потреба, во текот на целиот Проект.</p>	<p>ЕУП за ПРВПИ, ЕУП за ПУОО, МОН</p>
4.2	<p>СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПВЗС Спроведување на ПВЗС. ПВЗС може да се дополнува и ажурира (реобјави) по потреба во текот на Проектот.</p>	<p>За време на подготовка на Проектот, при започнување и во текот на целиот Проект.</p>	<p>ЕУП, МОН</p>
4.3	<p>МЕХАНИЗАМ ЗА ПОПЛАКИ НА ПРОЕКТОТ Воспоставување и спроведување на механизам за поплаки во текот на целиот Проект.</p> <p>ПВЗС вклучува и обврска да се известат засегнатите страни за воспоставениот механизам за поплаки односно да се осигура дека засегнатите страни се запознати со процесот на поднесување на поплаки.</p>	<p>Прв нацрт пред оценување на проектот од Банката (како дел од ПВЗС). Измени и дополнувања по потреба во текот на целиот Проект.</p> <p>Пред започнување со проектните активности. Да се ажурира во текот на целиот Проект.</p> <p>Годишен извештај за решавање на поплаки во текот на целиот Проект.</p>	<p>ЕУП, МОН</p>
4.4	<p>ОЦЕНУВАЊЕ НА ЕФЕКТИВНОСТА НА МЕХАНИЗМОТ ЗА ПОПЛАКИ Анализа на механизмот за поплаки со цел да се утврди дали е потребно негово прилагодување за поднесување на поплаки од страна на корисниците кои припаѓаат на ранливите групи и лицата/групите со попреченост. Прилагодувањето на механизмот ќе биде засновано на резултатите од анализата.</p>	<p>На годишно ниво, во текот на целиот Проект.</p>	<p>ЕУП, МОН</p>
<p>ПОДДРШКА ЗА КАПАЦИТЕТИТЕ (ОБУКА)</p>			

МАТЕРИЈАЛНИ МЕРКИ И АКТИВНОСТИ		ВРЕМЕНСКА РАМКА	ОДГОВОРЕН СУБЈЕКТ
CS1	<p>Може да биде потребна обука за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ЕСС1: Проценка и управување со еколошките и социјалните ризици и влијанија • ЕСС2: Работна сила и услови за работа • Мапирање и вклучување на засегнатите страни • Содржина на Планот за обврски во животната средина и социјалните аспекти (ПЛУОЖССА) • Содржината на Планот за вклучување на засегнатите страни (ПВЗС) 	Во текот на целиот Проект	ЕУП, МОН, БРО, ДИЦ, ДПИ, основни училишта
CS2	<p>Модул за безбедност и здравје при работа: Обезбедување на соодветна опрема и развој на соодветна нормативна инфраструктура на работниците во проектот и изведувачите, вклучувајќи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Лична заштитна опрема • Управување со ризици при работа • Заштита од незгоди при работа • Правила за безбедност и здравје • Подготвеност за реагирање при итни/кризни ситуации 	Во текот на целиот Проект	ЕУП, МОН, БРО, ДИЦ, ДПИ, основни училишта
CS3	<p>Модул за механизам за поплаки, да се подготви и развие модул за тренинг со цел адресирање на следните аспекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Регистрирање и процедура за процесирање • Процедура за решавање на поплаки • Документирање на поплаките • Користење на процедурата од различни групи на засегнати страни 	Во текот на целиот Проект	ЕУП, МОН, поддршка од релевантни граѓански здруженија, локални НВО